

คู่มือ

วิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำนำ

เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรของมหาวิทยาลัยมิให้มีการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันสมควรได้ โดยชอบตามกฎหมาย จึงได้จัดทำคู่มือวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนฉบับนี้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของกองกฎหมาย

กองกฎหมาย

๙ มีนาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ สาเหตุและปัจจัยที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	๒-๓
๑.๔ พฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่	๓
๑.๕ ลำดับความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของมหาวิทยาลัย	๓
บทที่ ๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	
๒.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงฯผลประโยชน์ทับซ้อน	๓-๕
๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน(Risk Assessment for Conflict of Interest)	๕-๖
๒.๓ ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment Plan for Conflict of Interest)	๖-๗
๒.๔ การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)	๗-๘
๒.๕ สรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๘
บทที่ ๓ ผลการจัดการความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	
๓.๑ ประโยชน์ของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙
๓.๒ การเสนอปัญหาและอุปสรรคของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙
๓.๓ แนวทางปรับปรุงแก้ไขความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

การป้องกันการทุจริตและการปราบปรามการทุจริต เพราะสร้างปัญหาความเสียหายแก่สังคมและประเทศชาติ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้ว ๓ ฉบับ ปัจจุบันเป็นฉบับที่ ๓ เริ่มจากปีพ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม และเป็นสังคมที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติ เพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ”ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประเทศไทยได้รับการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งการที่ระดับคะแนนจะสูงขึ้นได้นั้น การบริหารงานภาครัฐต้องมีระดับธรรมาภิบาลที่สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนต้องมีพฤติกรรมแตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในฐานะที่เป็นส่วนราชการ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาการทุจริตในภาครัฐได้ทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องเข้ามาจับตาท่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง การมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริตประการหนึ่งที่สำคัญ จึงต้องสร้างระบบกลไก เพื่อป้องกันและควบคุมการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ

ความเสี่ยง (Risk) คือ การวัดความสามารถ ที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์ของงานประสบความสำเร็จ ภายใต้การตัดสินใจ งบประมาณ กำหนดเวลา และข้อจำกัดด้านเทคนิคที่เผชิญอยู่ ความเสี่ยง จึงอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอน และความจำกัดของทรัพยากร

การจัดการความเสี่ยงหรือ การบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือ การจัดการความเสี่ยง ทั้งในกระบวนการในการระบุ วิเคราะห์ (Risk analysis) ประเมิน (Risk assessment) ดูแล ตรวจสอบ และควบคุมความเสี่ยงที่สัมพันธ์ กับ กิจกรรม หน้าที่และกระบวนการทำงาน เพื่อให้องค์กรลดความเสียหาย

จากความเสียหายมากที่สุด อันเนื่องมาจากภัยที่องค์กรต้องเผชิญในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือเรียกว่า อุบัติภัย (Accident)

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interests หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริการมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา ในรูปแบบที่หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำดังกล่าวมิให้พบเห็นได้มากในสังคม ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลักได้ส่งผลเสียหายให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดจริยธรรม และ จรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ แต่ทำหน้าที่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเป็นหลัก

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเปิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น ดังนั้น การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันอาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ หรือปัจจัยของความเสี่ยงอันเกิดจากผลประโยชน์ ทับซ้อน ในการดำเนินงานต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันสมควรได้โดยชอบตามกฎหมาย เพื่อป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน และการให้หรือรับของขวัญรวมทั้งประโยชน์อื่นใดที่มีควรได้

๒. เป็นกรอบแนวทางในการวางมาตรการการป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการให้ของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบ

๑.๓ สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การผลประโยชน์ทับซ้อน

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การผลประโยชน์ทับซ้อนมีดังนี้

๑. โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต แต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต

๒. สิ่งจูงใจทางการเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบัน มุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมการมีผลประโยชน์ทับซ้อนมากยิ่งขึ้น

๓. การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้นจึง เป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริต

๔. การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัย หนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ขึ้นทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๕. การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้น เป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละอาย ต่อบาปและเกรงกลัวบาป น้อยลงและมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น

๖. มีค่านิยมที่ผิด เห็นว่าการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา

๑.๔ พฤติกรรมที่เข้าข่ายของผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

๑. รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ

๒. ใช้อิทธิพล (Influence Peddling) เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม

๔. ใช้ข้อมูลลับของราชการ (Using confidential information)

๕. รับงานนอก (Outside employment or moonlighting)

๑.๕ ลำดับความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของมหาวิทยาลัย มีดังนี้

ลำดับที่ ๑ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยมิชอบ

ลำดับที่ ๒ การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาวัสดุ

ลำดับที่ ๓ การใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย

ลำดับที่ ๔ การรับผลประโยชน์

ลำดับที่ ๕ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน

ลำดับที่ ๖ การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว

บทที่ ๒

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๒.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสียหาย เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากข้อมูลเป็นเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินได้ โดยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) ระดับ	โอกาส	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นปานกลาง
๔	มาก	มีโอกาสเกิดขึ้นมาก
๕	มากที่สุด	มีโอกาสเกิดขึ้นมากที่สุด

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากร

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน
๒	น้อย	ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	บรรยากาศการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม
๔	สูง	ลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง
๕	สูงมาก	ลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี	มาตรการควบคุม
ระดับความเสี่ยงต่ำ	๑ - ๓ คะแนน	เขียว	ยอมรับความเสี่ยง
ระดับความเสี่ยงปานกลาง	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง	ยอมรับความเสี่ยง แต่ควรมีมาตรการควบคุม
ระดับความเสี่ยงสูง	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ระดับความเสี่ยงสูงมาก	๑๗ - ๒๕ คะแนน	แดง	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โดยการ หยุด ยกเลิก เปลี่ยนแปลงกิจกรรม

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (impact)	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๔	๖	๘	๑๐	๒
	๑	๒	๓	๔	๕	๑
		๑	๒	๓	๔	๕
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)						

๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)

ตัวอย่างของการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของมหาวิทยาลัย มีตัวอย่างในกรณีดังต่อไปนี้ โอกาสในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ที่พบว่ามี ความเสี่ยงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

๑. การเบิกจ่ายค่าตอบแทน อันเนื่องมาจากสาเหตุของการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน นอกเวลาราชการ โดยมีได้มีการปฏิบัติงานจริง เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องของการรายงานผลการปฏิบัติงาน นอกเวลาราชการอันเป็นเท็จ ให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนพิเศษที่ไม่ควรได้รับ

๒. การจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ เนื่องจากหากพบขั้นตอนการกระทำที่ไม่โปร่งใส หรือการกระทำผิด หรือละเว้น หรือประมาท จะส่งผลเสียต่อองค์กรในภาพรวม รวมถึงการบริหารงานในขั้นตอนภายในองค์กร และอาจรวมถึงการเอื้อประโยชน์ให้ซึ่งกันและกันของเจ้าหน้าที่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่ติดต่อกับราชการ ซึ่งส่งผลเสียหายในต่อภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง

๒.๓ ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment Plan for Conflict of Interest)

ประเด็นความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยง	วัตถุประสงค์	ระเมินความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน			
			โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	ลำดับความเสี่ยง
(๑) จัดซื้อจัดจ้าง และ การจัดหาพัสดุ	การจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือมีการจัดหาพัสดุที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดมาทดแทน	เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้าง และ การจัดหาพัสดุ ให้เป็นไปตาม ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ และดำเนินการตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)	๕	๔	๒	๑

ประเด็นความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยง	วัตถุประสงค์	ประเมินความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน			
			โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	ลำดับความเสี่ยง
(๒) การเบิกจ่ายค่าตอบแทน	บุคลากรเบิกค่าตอบแทน การปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการ โดยไม่ปฏิบัติงานจริง หรือไม่ชี้แจงผลการปฏิบัติงานส่วนบุคคลต่อผู้บริหาร	เพื่อให้การเบิกค่าตอบแทน การปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ มีความโปร่งใส ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และการเบิกจ่ายค่าตอบแทนได้จริง โดยรายงานผลการปฏิบัติงานส่วนบุคคล โดยไม่ อ้างอิง หรือ คัดลอกผลการปฏิบัติงานจากบุคคลอื่น	๕	๓	๑๕	๒

๒.๔ การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ความรุนแรงของผลกระทบ (impact)	๕					
	๔					
	๓					
	๒					
	๑					
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)				

จากการจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน สามารถสรุปวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนได้ ดังนี้

- ลำดับที่ ๑ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยมิชอบ
- ลำดับที่ ๒ การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาวัสดุ
- ลำดับที่ ๓ การใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
- ลำดับที่ ๔ การรับผลประโยชน์โดยตรง
- ลำดับที่ ๕ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน
- ลำดับที่ ๖ การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
- ลำดับที่ ๗ การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	ลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
(๑) การเบิกจ่ายค่าตอบแทน	ลำดับ ๑ (ระดับความเสี่ยงสูงมาก = ๒๐ คะแนน)
(๒) จัดซื้อจัดจ้าง และ การจัดหาวัสดุ	ลำดับ ๒ (ระดับความเสี่ยงสูง = ๑๕ คะแนน)

ฯลฯ

๒.๕ สรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

จากผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน และจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต โดยจัดลำดับความสำคัญดังนี้

ลำดับที่ ๑ การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาวัสดุ อยู่ในระดับความเสี่ยงสูงมาก (ระดับความเสี่ยงสูงมาก = ๒๐ คะแนน) มีความสำคัญที่ควรต้องรีบแก้ไข โดยศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องพบว่า บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติไม่ทราบหรือยังขาดการศึกษาระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องแบบสม่ำเสมอ รวมถึงขาดการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน หรือในสายอาชีพ

ลำดับที่ ๒ การเบิกจ่ายค่าตอบแทน อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง (ระดับความเสี่ยงสูง = ๑๕ คะแนน) มีความสำคัญที่ควรต้องรีบแก้ไข โดยศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องพบว่า ขั้นตอนการส่งผลการปฏิบัติงานยังขาดการตรวจสอบที่มีความรัดกุมโดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำกับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีการตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ได้มีการตกลงไว้ หรือตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติงานจริงหรือไม่

บทที่ ๓

ผลการจัดการความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๓.๑ ประโยชน์ของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. บุคลากรของมหาวิทยาลัยเกิดความตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระบบงานหรือการปฏิบัติงานโดยไม่ตั้งใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระบบงานหรือการปฏิบัติงานให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

๒. หากพบว่าหน่วยงานใดที่มีปัญหาความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข หรือมีการกำหนดมาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในหน่วยงาน

๓. เป็นฐานข้อมูลและองค์ความรู้สำหรับการบริหาร และการปฏิบัติงานเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนมีประสิทธิภาพ และมุ่งสู่องค์กรปลอดจากการทุจริต

๓.๒ การเสนอปัญหาและอุปสรรคของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ในกรณีที่มีการวิเคราะห์และพบว่ายังไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้บางกิจกรรมยังมีความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่ภายใต้กิจกรรม

๒. เมื่อพบปัญหาความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนและจำเป็น ยังใช้ระยะเวลาในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขที่ล่าช้า ทำให้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ยังคงมีการปฏิบัติงานตามแบบวิธีเดิม

๓. หน่วยงานได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อนมากน้อยเพียงใด หรือยังมองไม่เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นที่จะส่งผลกระทบต่อบุคลากร หรือมีการเพิกเฉย หรือไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

๓.๓ แนวทางปรับปรุงแก้ไขความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. นำประเด็นความเสี่ยงเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการจัดอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้บุคลากรทราบและตระหนักถึงหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบ การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือบทลงโทษหากพบผู้กระทำการฝ่าฝืน เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการหาช่องทางเพื่อกระทำการทุจริต

๒. นำประเด็นความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงมา ปรับปรุงแก้ไขคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อนให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

๓. กำหนดวิธีการและมาตรการ หรือแนวทางปฏิบัติให้มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น ในรายละเอียดการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใส ในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กร ในด้านความโปร่งใส และปลอดจากการทุจริต